

Notat

Orientering om praksisændring ved opkrævning af takst for tilladelser til midlertidig råden over offentligt vejareal ifm. ledningsarbejde

Resumé

Klima-, Miljø-, og Teknikudvalget orienteres om, at forvaltningen, for nuværende, ikke vil opkræve takst for midlertidig råden over offentligt vejareal, der sker i forbindelse med et ledningsarbejde. Det skyldes, at Vejdirektoratet har udtalt, at vejmyndighederne ikke kan opkræve betaling for denne type råden. Forvaltningen er ikke enig i Vejdirektoratets fortolkning af lovgivningen, men er forpligtet til at rette praksis ind i overensstemmelse med Vejdirektoratets udtalelse. Forvaltningen vil gå i dialog med Kommunernes Landsforening og andre relevante kommuner med henblik på at rette henvendelse til Transportministeren for afklaring af spørgsmålet. Stillingtagen til eventuelle tilbagebetalingskrav vil afvente denne afklaring.

Sagsfremstilling

Forvaltningen har, igennem længere tid, været i dialog med Vejdirektoratet om muligheden for, i henhold til vejlovens § 80, at opkræve takst for råden over vej, når denne råden sker i forbindelse med et ledningsarbejde.

Vejdirektoratet har udtalt, at det er deres opfattelse, at vejmyndighederne ikke kan kræve betaling for rådighedstilladelser i forbindelse med ledningsarbejder. Dette medmindre vejmyndigheden vurderer, at det areal, der søges om tilladelse til at råde over er større end strengt nødvendigt for at kunne gennemføre gravearbejdet inden for fristen og på en faglig og lovlig måde. Vejdirektoratet finder, at opkrævning af betaling i forbindelse med råden ved ledningsarbejder risikerer at underminere princippet om, at ledningsejere har ret til at komme gratis i jorden.

Forvaltningen er ikke enig i denne tolkning og har fået advokatfirmaet Horten til at undersøge spørgsmålet. Det er også Hortens vurdering, at der hverken i vejloven eller retspraksis ses at være støtte for Vejdirektoratets tolkning. Det er sammenfattende Hortens vurdering, at den praksis, som kommunen har fulgt på området, er i overensstemmelse med vejloven og de forvaltningsretlige principper.

25-06-2026

Sagsnummer i F2
2026 - 14366

Dokumentnummer i F2
268405

Sagsnummer i eDoc
2026-0207123

Mobilitet, Klimatilpasning og
Byvedligehold

Islands Brygge 37
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

Der er ikke nogen ledningsejere eller entreprenører, der har klaget over opkrævning af takst for råden over vejarealerne, men da Vejdirektoratet er den overordnede myndighed på området, er forvaltningen forpligtet til at følge udtalelsen og, for nuværende, ændre praksis. Vejdirektoratets udtalelse vedlægges til orientering (bilag 1).

Forvaltningen stopper derfor takstopkrævningen for råden over offentligt vejareal i forbindelse med ledningsarbejder medio juli 2026. Øvrig takst for råden over vej opkræves fortsat. Praksisændringen vil blive offentliggjort på kommunens hjemmeside samt på Erhvervsportalen, hvor ansøgninger modtages og behandles.

Da forvaltningen ikke er enig i Vejdirektoratets tolkning af lovgivningen, vil forvaltningen nu gå i dialog med Kommunernes Landsforening, og andre relevante kommuner, med henblik på at rette henvendelse til Transportministeren for afklaring af spørgsmålet.

Stillingtagen til eventuelle tilbagebetalingskrav vil afvente denne afklaring.

Videre proces

Når Klima-, Miljø- og Teknikudvalget er orienteret, går forvaltningen videre iht. ovenstående.

Peter Højer
Vicedirektør

Bilag

Bilag 1 Vejdirektoratets udtalelse af 27. februar 2026 om råden over vejareal ved ledningsarbejde

Københavns Kommune

Sags ID
EMN-2026-07135

Udtalelse om råden over vejareal ved ledningsarbejde

Københavns Kommune og Vejdirektoratet har gennem længere tid været i dialog om forståelsen af enkelte skriftlige udtalelser fra Vejdirektoratet. Der er tale om udtalelse af henholdsvis 29. oktober 2021¹ og 18. december 2023², som kommunen mener ikke er fuldstændig overensstemmende.

Tvivlen handler om, i hvilket omfang en vejmyndighed kan kræve betaling for råden over vejareal, jf. vejlovens § 80, stk. 2, i forbindelse med gravetilladelser efter vejlovens § 73, stk. 1.

Vejdirektoratet vil med denne udtalelse forsøge at afklare forholdene.

Vejdirektoratet har i udtalelsen af 18. december 2023 skrevet:

"For så vidt angår midlertidig råden i forbindelse med gravetilladelser efter vejlovens § 73, stk. 1, skal Vejdirektoratet bemærke, at næsten alle grave- og opfyldningsarbejder inden for vejens areal må antages at indebære, at der skal etableres et midlertidigt arbejdsareal, eventuelt til opstilling af mandskabsskure med henblik på at opfylde arbejdsmiljøregler.

I forbindelse med Folketingets behandling af den senere lov nr. 1520 af 27. december 2014 om offentlige veje m.v. udtalte transportministeren som svar på spørgsmål 3 om gebyr på behandling af graveansøgning i forbindelse med ledningsarbejder; "Jeg vil gerne slå meget klart fast, at der ikke indføres gebyr for gravetilladelser i forbindelse med ledningsarbejder mv."

Vejdirektoratet finder det på den baggrund tvivlsomt, om der kan fastsættes vilkår om betaling af vejmyndighedens indirekte og direkte udgifter til behandling af en ansøgning om råden i forbindelse med et ledningsarbejde."

I modsætning hertil har Vejdirektoratet i sin tidligere udtalelse af 29. oktober 2021 anført:

¹ Vejdirektoratets j.nr.21/14833.

² Vejdirektoratets j.nr. 23/17860.

"Det er Vejdirektoratets vurdering, at nødvendige arbejds- og manøvrearealer til gravearbejder på offentlig vej må anses omfattet af gravetilladelsen efter vejlovens § 73, stk. 1.³ Det forhold, at en gravemaskine skal placeres på vejarealet i umiddelbar nærhed af det sted, hvor hullet skal graves, betyder derfor ikke, at der skal udstedes en særskilt tilladelse efter vejlovens § 80 til særlig råden over det areal, som gravemaskinen har behov for, til at kunne manøvrere for at grave hullet. Det fremgår således af vejlovens § 76, stk. 2, nr. 4, at vejmyndigheden kan stille vilkår om vejafmærkning ved meddelelse af en gravetilladelse. Efter Vejdirektoratets vurdering ligger der i denne bestemmelse, at vejmyndigheden kan stille vilkår om, at ikke kun den åbne grav afspærres med vejafmærkning, men også det arbejds- og manøvreareal, som en eller flere maskiner har behov for, for at kunne udføre gravearbejdet uden risiko for trafikanterne. Parkering af gravemaskinen på dette manøvreareal, fx over natten mens gravearbejdet endnu ikke er færdiggjort, vil også være omfattet af gravetilladelsen. Dette ud fra lex specialis-princippet om, at den specielle regel bruges frem for den generelle. Vejlovens § 73 og § 77, stk. 1 og 2, om gæsteprincippet er de specielle regler på området angående gravetilladelser – herunder til ledningsarbejder – i forhold til § 80, der er den generelle regel om den ikke-trafikale anvendelse af vejarealet.

Der vil efter vores vurdering være tale om omgåelse af hensynet særligt til gæsteprincippet, men også til lovgivers ønske om at gravetilladelser ikke skal være pålagt gebyr, hvis gravemaskiner og andre redskabs placering i nødvendig manøvreafstand til graven opkræves betaling for tilstedeværelsen under henvisning til vejlovens § 80, stk. 2.

Hvis graveaktøren derimod ønsker at anvende andre dele af det offentlige vejareal til henstilling af ikke-indregistrerede køretøjer og maskiner, kan der efter Vejdirektoratets opfattelse være tale om et forhold, der kræver tilladelse til særlig råden efter vejlovens § 80, stk. 1, og som vejmyndigheden kan opkræve betaling for, hvis udnyttelsen af vejarealet sker i forretningsmæssigt øjemed, jf. § 80, stk. 2."

Rammerne for Vejdirektoratets generelle udtalelser

Indledningsvis vil vi gerne oplyse, at Vejdirektoratet, der administrerer statsvejene, både afgiver generelle udtalelser om fortolkningen af bestemmelserne i vejlovgivningen⁴ og en række bestemmelser i færdselsloven⁵, samt afgør konkrete klager over afgørelser truffet af kommunerne eller politiet efter disse bestemmelser⁶.

Vores udtalelser skal være af generel karakter og med respekt for begrænsningerne i vores kompetence som klagemyndighed. Vi kan derfor ikke udtale os på en sådan måde, at vores udtalelse fremstår som en forhåndsgodkendelse af et konkret projekt.

Vejdirektoratets udtalelse

Som fastslået af såvel kommunen som Vejdirektoratet må det lægges til grund, at der i forbindelse med en gravetilladelse omfattet af vejlovens § 73, stk. 1-5, sædvanligvis også skal rådes over en del af vejarealet til afspærring af arbejdsområde med henblik på at afskærme graven, anbringe jord, materiel, redskaber og mandskabsvogne.

Efter Vejdirektoratets vurdering kan denne råden være en del af graveansøgningen og del af gravetilladelsen efter vejlovens § 73, stk. 1-5, som et accessorium til selve gravearbejdet. Det er

³ Der kan i denne forbindelse bl.a. henvises til § 7, stk. 2, og § 8 i bekendtgørelse nr. 802 af 18. juni 2018 om gravearbejder i offentlige vejarealer og private fællesveje i byer og bymæssige områder, som forudsætter, at der normalt hører et arbejdsareal til et gravearbejde i vejarealerne.

⁴ Vejloven og privatvejsloven.

⁵ Færdselsloven, lovbekendtgørelse nr. 118 af 12. januar 2026.

⁶ Transportministeriets bekendtgørelse nr. 845 af 25. juni 2025 om Vejdirektoratets opgaver og beføjelser.

derfor ikke nødvendigt at meddele en særskilt tilladelse efter vejlovens § 80, stk. 1, til den ikke-trafikale råden over vejarealet.

Omvendt er det udbredt praksis – også vedrørende statsvejene – at der meddeles en særskilt § 80-tilladelse. Efter Vejdirektoratets vurdering er dette ikke i strid med vejlovens graveregler.

Da graveaktøren – næsten undtagelsesvist – udfører gravearbejdet i forretningsmæssigt øjemed, rejser det spørgsmålet, om vejmyndigheden i forbindelse med meddelelse af en rådighedstilladelse i forbindelse med ledningsarbejder kan opkræve betaling for brugen af vejarealet, jf. vejlovens § 80, stk. 2.

Det er Vejdirektoratets opfattelse, at vejmyndighederne ikke kan kræve betaling for rådighedstilladelser i forbindelse med ledningsarbejder, medmindre det areal, der søges om tilladelse til at råde over, efter vejmyndighedens vurdering er større, end det er strengt nødvendigt for at kunne gennemføre gravearbejdet inden for fristen og på en faglig og lovlig måde.

Vejdirektoratet bygger sin vurdering på følgende:

Under henvisning til, at daværende transportminister i 2014 oplyste til Folketinget, at der ikke ville blive indført gebyr for gravetilladelser i forbindelse med ledningsarbejder, er det efter Vejdirektoratets vurdering tvivlsomt, om den ikke strengt nødvendige opdeling af gravearbejdet i en egentlig gravetilladelse, vejlovens § 73, stk. 1-5, og en rådighedstilladelse i tilknytning til gravearbejderne, kan have den konsekvens, at der kan opkræves bidrag efter vejlovens § 80, stk. 2, til vejmyndighedens dokumenterede direkte og indirekte udgifter ved den tilladte råden.

Efter Vejdirektoratets vurdering bør og kan opdelingen af det samlede arbejde i en selvstændig gravetilladelse og en selvstændig rådighedstilladelse ikke have det resultat, at der i så fald kan pålægges betaling for rådighedstilladelsen, når der ikke er adgang til at kræve betaling for selve gravetilladelsen.

Vejdirektoratet lægger endvidere vægt på det grundlæggende princip for ledningsarbejder, at det som udgangspunkt kræver vejmyndighedens tilladelse at grave i vejens areal med henblik på at etablere, vedligeholde, udskifte og føre tilsyn med ledningerne i vejens areal, samt at vejmyndigheden ikke kan kræve betaling for at have ledningerne liggende i vejens areal.

Opkrævning af betaling i forbindelse med den nødvendige råden ved ledningsarbejder risikerer at underminere princippet om, at ledningsejeren har ret til at komme gratis i jorden.

Endelig skal Vejdirektoratet henlede opmærksomheden på intentionen i gigabitforordningen⁷, der har til formål at lette og stimulere udrulningen af net med meget høj kapacitet («VHC-net») ved at fremme fælles udnyttelse af eksisterende fysisk infrastruktur og ved at muliggøre en mere effektiv etablering af ny fysisk infrastruktur, således at sådanne net kan udrulles hurtigere og med lavere omkostninger. På en række områder indeholder forordningen bestemmelser, der også har betydning for andre typer ledninger.

Vejdirektoratet finder derfor, at der bør tillægges en forsigtig tilgang, hvis vejmyndighederne ønsker at pålægge ledningsejerne øgede omkostninger.

⁷ EP/Rfor (EU) 2024/1309 af 29. april 2024 om foranstaltninger til reduktion af omkostningerne ved etablering af gigabitnet til elektronisk kommunikation, om ændring af forordning (EU) 2015/2120 og om ophævelse af direktiv 2014/61/EU

Offentliggørelse

Vi forbeholder os ret til at offentliggøre denne udtalelse på vores hjemmeside i anonymiseret form under iagttagelse af bestemmelserne i databeskyttelsesforordningen⁸ og databeskyttelsesloven⁹.

Venlig hilsen

Specialkonsulent

⁸ Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2016/679/EU af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af dir 95/46/EF: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=DA>

⁹ Lovbekendtgørelse nr. 289 af 8. marts 2024 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger.